

בס"ד

יום ד', טו בסיון התשפ"ה

לכבוד הרבנים החשובים שליט"א במתא דס. פאולא

הנה לפני יותר מ-20 שנה עסקתי בבירור ענין הכשרות של משקה הקוקה-קולה בעולם (במדינות שאין בהן הכשר על הבקבוק) וכבר אז נתברר לי שיש בקוקה-קולה מרכיבים בעייתיים מבחינת כשרות, וכן נתברר לי שאפילו שבמקומות שונים החברה מצהירה שמשמשים באותם חומרים אבל אין מקורות החומרים שונים, ומאז הגיעי לברזיל לפני כ-11 שנים ראיתי מציאות שגם אנשים שבד"כ מהדרים ומחמירים בענייני כשרות צורכים קוקה-קולה כאילו היה כשר למהדרין. והיות ואינני ממונה על צרכי העיר התרעתי רק לבני משפחתי ואנשים קרובים אלי אודות הענין שלפי הבירור שלי הקוקה-קולה בברזיל אינה עומדת בתנאי כשרות בסיסיים, ובודאי שאין למקפידים על כשרות LISTA VERDE ומעלה להכניס משקה זה לפיהם, וכן בפני הרבנים התרעתי או בפני אנשים ששאלו אותי, וכן בהכשר שלי עלה בידי בע"ה להחליף את הקוקה-קולה בלי ש"כל העם שומעים את הקולות".

והנה לאחרונה – בעקבות החיזוק המבורך של עניני הכשרות בעיר ס. פאולא, פנו אלי אנשים בעלי אמצעים וביקשו ממני לרדת לעומק שאלת כשרות הקוקה-קולה בברזיל בצורה שיהיה אפשר לחתוך את הדברים לכאן או לכאן, ואף היו מוכנים להשקיע סכומים הגונים עבור קידום הכשרת הקוקה-קולה בברזיל ברמת כשרות מהדרין במידה וניתן.

על סמך דברים אלו השקעתי את החודשים האחרונים בבירור מקיף אודות כשרות הקוקה-קולה בברזיל בפרט (ובדיעבד נתברר לי המצב בכל דרום אמריקה בכלל) ולאחר שיחה ארוכה מאוד עם הרב מוריסון שהוא האחראי על כשרות הקוקה-קולה ביבשת אמריקה מטעם ה-OU (תמצית השיחה מצורפת למסמך כנספת א), ברור מעבר לכל ספק שלא רק שאי אפשר לומר בודאות על תמצית הקוקה-קולה של ברזיל שהיא כשרה, אלא שלפי דבריו כדי לייצר קוקה-קולה כשרה בברזיל או בדרום אמריקה נדרשת השקעה של "מיליונים רבים של דולרים" (לשונו של הרב מוריסון) באופן שלחברת קוקה-קולה אין שום אינטרס להשקיע את הסכומים האלה וגם אם יבא משקיע חיצוני אין שום היגיון כלכלי בהשקעה כזו. ובודאי שאם על ימות השנה נאמרו דברים אלו, קל וחומר שאין כל אפשרות לומר שהקוקה-קולה בברזיל כשרה לפסח כלל ועיקר כפי שיתבאר בהמשך הדברים.

וכדי שהדברים יתקבלו על לב שומעיהם – אציע להלן את פירוט ההשתלשלות הדברים - כיצד נשתרשה הטעות אצל ההמון כאילו המשקה כשר בכל העולם גם בלי הכשר, את הבעיות (לפחות הידועות) לקבוע שקוקה-קולה "כשר" ללא הכשר ופיקוח מסודרים.

CERTIFICADORA KASHER BRK - BRASIL KOSHER

Avenida Paulista 1471 Sala 511, Bela Vista

CEP 01311-927 São Paulo, Brasil

www.brk kosher.com.br

info@brk kosher.com.br

כיצד התפרסם ש'קוקה קולה' כשר – גם בלי הכשר?

משקה הקוקה קולה הומצא באטלנטה ג'ורג'יה ב-1886 והחל להיות משווק באגרסיביות בארה"ב כבר ב-1888. כמה שנים לאחר מכן לחברת קוקה קולה כבר היו מרכזי יצור תרכיז גם בדלאס, שיקאגו, ולוס-אנג'לס.

בשנת 1930 הופיע בירחון "הפרדס" (חלק ד', עמ' 369) שיצא לאור על ידי הרב ש. א. פרדס בארה"ב הפרסום הבא (שניכר שיד חברת 'קוקה קולה' בו, שהרי המילים קוקה קולה מופיעים בעיצוב המיוחד של 'קוקה קולה' וכן הלוגו הרשמי של קוקה קולה באנגלית – דבר שמצריך אישור של חברת קוקה קולה) וכך גם בירחון "הפרדס" (חלק ה', עמ' 30) בשנת 1931 הופיע פרסום עם תוכן דומה וגם שם הפרסום נושא את הלוגו בעיצוב המיוחד של חברת 'קוקה קולה'.

יש לציין שבמודעה מציין הרב פרדס שהגיע למסקנה שמשקה ה'קוקה-קולה' כשר בתכלית הכשרות על סמך ביקורו במפעל **באטלנטה** ועל סמך זה הוא פרסם להתיר את הקוקה-קולה **בכל רחבי ארה"ב וקנדה** בו בזמן שבארה"ב תרכיז הקוקה-קולה יוצר בעוד לפחות 3 מקומות, ובקנדה לפחות בעוד 2 מפעלי ייצור תרכיז שלא נבדקו נכון לאותו הזמן¹.

¹ פשוט וברור שהרב פרדס לא ראה את הייצור ממש, וכפי שהוא מעיד בדבריו שבעלי בית החרושת 'גילו לפני כל תעלומות' (וכן מכך שדבריו נסתרים עם המציאות הן לגבי הכשרות לפסח וכן לגבי הכשרות הרגילה כפי שניכר מתשובת הרב גפן שתובא לקמן) – אבל מכלל הן אתה שומע לאו - שבאמת הוא לא ראה את המרכיבים

מטבע הדברים, ל"הכשר" גורף ומשונה זה של הרב פרדס קמו עוררין בקרב רבנים בארה"ב, אליהם הוא מתייחס בגליון "הפרדס" שנה ו' (1932). בגליון זה, במקום לפרסם שוב את המודעה עם הלוגו של חברת קוקה-קולה הוא מפרסם את הפרסום הבא ואף מגדיל לעשות ומאשר כי אין בקוקה-קולה חשש חמץ ושהוא כשר לשותתו בפסח (דבר שנתברר אח"כ כחסר בסיס) ורק מעיר שיש לדאוג באופן מקומי לחביות והבקבוקים:

(ב) אורות המשקה קאקא-קאלא, אשר בהרבה
מקומות נותנים רבנים הכשרם לפסח, ורבו
השואלים ומפקפקים בזה, הננו להודיע כי בשנה
זו עוד הפעם עשיתי חקירה ודרישה, ונסעתי
נסיעה מיוחדת למקום אחר אשר שם עושים מין
אחר אשר מערבים בקאקא-קאלא; וע"ז היה
החשיט משום תערובות חמץ, ונורעתי בכירור
במקום התעשייה, כי מנוקה מכל חשש חמץ,
והמשקה קאקא-קאלא כשר לשותתו בפסח, וכל
רב בעירו שנתן הבשרו צריך לראות כי החביות
הבקבוקים יהיו מתאימים לדיני פסח.
ש. א. פרדס

בירור הספק – בדיקה אמיתית ויסודית

בשנת 1935 נתבקש הרב טוביה גפן ז"ל, רב באטלנטה ג'ורג'יה, על ידי איגוד רבני ארה"ב (ה-OU) לבדוק את האפשרות לתת הכשר מסודר למשקה הקוקה-קולה. מספר חודשים לאחר שהתפרסמה מודעה מקוצרת בענין בה נכתב שמשקה הקוקה קולה כשר הוא הוציא לאור את ספרו קרני יהוד ושם בעמ' 244-247 (מצורף בסוף המסמך כנספח ב) הוא מפרט שהוא היה במפעל לייצור תרכיז הקוקה קולה באטלנטה ג'ורג'יה ובודק את כל הרכיבים והוא העלה בבדיקה שבנוסחה המקורית נמצאו 2 מרכיבים בעייתיים. מרכיב אחד "שנעשה מחלב ומבשר ושומן של בעלי חיים טמאות ונבלות ומובן ממילא שהוא דבר שאסור באכילה ושתייה" ועוד מרכיב עם בעיית כשרות לפסח מכיון שהוא "חומר נוזלי הנעשה מגרעיני דגן – והוא חמץ גמור". במכתב הוא גם דן האם אפשר לסמוך על ביטולים וכדומה ומגיע למסקנה שאי אפשר.

לאחר שהוא מביא שורת ראשונים ואחרונים ודן בסברותיהם לנסות להתיר את החומר האסור על ידי ביטולים הוא כותב "ובעבור זה קשה מאוד להתיר לשותת המשקה הנ"ל בכל ימות השנה ומכל כן בפסח שמערבין ה'אניגרון' של חמץ דאסור במשהו דודאי אסור לשותת המשקה הזאת בפסח".

ואת תהליך הייצור אלא רק שמע מבעלי בית החרושת, ואולי זה מקור ה'אגדה' שהגישו לרב מסוים רשימה של 100 מרכיבים וקבעו שאם כל המרכיבים כשרים אז הקוקה קולה כשר, ואולי על סמך זה הוא פרסם את דבריו ללא הסתייגויות ולא חשש לגבי המפעלים האחרים.

CERTIFICADORA KASHER BRK - BRASIL KOSHER

Avenida Paulista 1471 Sala 511, Bela Vista

CEP 01311-927 São Paulo, Brasil

www.brkosher.com.br

info@brkosher.com.br

בסוף התשובה הוא כותב "ועל פי עצתי התחילו להשתמש **בבית חרושת הנ"ל** רק ב"מוריס" שנעשה ונתקן משומן של צמחי אדמה וכן ה"אניגרין" אשר ישתמשו בה "קאקא-קאלא" **לחג הפסח** יקחו רק "אניגרין" הכשר לפסח שנעשה מקנים של צוקער.

יש לציין שמאז שהרב גפן ז"ל הכשיר את המפעל בג'ורג'יה החלו בקבוקי הקוקה-קולה המיוצרים **במפעל** זה לצאת עם חותמת כשרות ה-OU, ועם הזמן חברת קוקה-קולה עבדה בשיתוף עם ארגון ה-OU כדי שכל המוצרים שלה ברחבי ארה"ב יישאו את חותמת ה-OU, היות והיה להם ענין כלכלי גדול בכך בהתחשב בגודלן של הקהילות היהודיות צורכי כשר בארה"ב, עד שהיום רוב ככל הקוקה-קולה המשווקת בארה"ב מופיעה עם חותמת של ה-OU.

למרות שהפרסומים במשך שנים נתבררו כלא מדויקים ממשיך הפרסום המטעה ב'הפרדס'

אבל למרות הבעיות שהעלה הרב גפן ז"ל בתשובתו הנ"ל, ולמרות שהיה זהיר בתשובתו ובמילותיו **שאך** ורק **במפעל באטלנטה ג'ורג'יה** בוצעו השינויים הנדרשים, המשיך הרב פרדס לפרסם בחוברת הפרדס (חוברת ט, יא, יב וכן הלאה במשך שנים רבות) בירחון התורני "הפרדס" שמשקה הקוקה-קולה כשר למהדרין לכל ימות השנה וגם לפסח **בכל רחבי ארה"ב וקנדה** עוד טרם בוצעו השינויים הנדרשים על ידי ה-OU כדי לעמוד בסטנדרטים אלו.

מחאות כנגד ה"הכשר" של 'הפרדס'

בשנת תשי"ז (1956) בירחון התורני "המאור" (שנה ח חוברת ז') החל הרב אמסעל לעורר נגד פרסומי הכשרות חסרי האחריות בירחון "הפרדס" על ידי פרסום מכתבו של האדמו"ר מלאמז-קוצק

קוקו קולו ומצות מנישביץ

למעלת כבוד ידידי הרב העורך שלום.
נשתוממתי לראות ב"פרדס" של חודש
ניסן דגן איך זה עורכו מדפיס שם בריש
גלי, שהוא נותן הכשר על קאקא קאלא
וגם שהי' בהפאבריק כשני חדשים לפני
הפסח וראה ומצא שאין שום חשש
תערובות במשקה ההוא וכשר לפסח ולכל
השנה.

ידועה התלבטותם הגדולה של רבנים
מובהקים בדבר המשקאות הללו לפסח,
ולא הסכימו לתת הכשר על משקאות
אלו לפסח, מחשש תערובות וכדומה, והנה
העורך הזה נדחק למנהיג של אגודה
ונותן הכשרים מדעת עצמו והיתכן?

הרב י. מ. מארגנשטערן
האדמו"ר מלאמאדוקצק

ובשנת תשי"ח (1957) בירחון התורני "המאור" (שנה ט חוברת ב') הוסיף הרב אמסעל לעורר נגד פרסומי
הכשרות חסרי האחריות בירחון "הפרדס" על ידי מכתב למערכת

יש להצטער על התפקדות כגון בהכשרים
שאפילו עתונאים מרהיבים עוז בנפשם
למתן השגחות והכשרים.
ש. כהנא
ברוקלין, נ. י.

בדבר הקאקא קאלא
לפני זמן מה הודיעה ה"וואיש פוסט"א
בדבר הקוקא קאלא שנעשתה בהכשרו של
הסופר הידוע ש. עלברג, ואשר הגאב"ד
דסינסקי שליט"א כשהי' בבית החרושת
שם מצא שעושים המשקה הזה עם גלי
צירין שכידוע נוצר מחלבי נ"ט.
לעת כזאת אין לקאקא קאלא הוה הבאה
ממרחקי מערב ארה"ב, שום השגחה היינו
שלא הי' לה מעולם, אחרי שהרב זילבר
מצא שם את הפסול הנורא. בכל אופן

גם בחוברות הבאות המשיך הרב אמסעל לפרסם מחאות ופקפוקים לגבי ההכשר המפוקפק של 'קוקה-קולה'
אך ללא הועיל. "הפרדס" המשיך לפרסם מידי שנה את אותה ידיעה ש"קוקה קולה" כשר למהדרין בימות
השנה ואף כשר לפסח בכל רחבי ארה"ב וקנדה.

בירחון 'המאור' שנה ט חוברת ד עמ' 26 כבר פרסם מכתב מחאה של יו"ר ועד הרבנים בברונקס הרב אלטוסקי (מכתב זה פורסם אח"כ גם בספרו "הגיוני יהודי" עמ' 198)

ומדוע לא נידה להכותב משום בזיון בפר"ה
הסיא בכבוד חכם? ומדוע שכת, דוקא כאן,
לכתוב הערת המערכת שהסופר הידוע ש.
עלברג הוא הרב שמחה עלברג, והעתונאי
המרהיב עוז ליתן השגחות והכשרים —
הוא עורך קיבוץ רבני חדשי בשם "הפרדס",
ירחון מוקדש לתורה. זונות מפרסכות זו
את זו ת"ח לא כ"ש!... מי יתן הכשרים,
אם לא גדולי תורה?!

ב. בדבר הקאקא קאלא... שנעשה בהכשרו
של הסופר הידוע ש. עלברג... בכל אופן
יש להצטער על ההפקרות כאן בהכשרים
שאפילו עתונאים מרהיבים עוז בנפש למתן
השגחות והכשרים. מי הוא העתונאי והסופר
ש. עלברג?! האין זה הרב הידוע המדפיס
והמחדש חדושי דאורייתא, היושב ראש של
ועד ההנהלה דאגות"ר דארה"ב וקנדה?
הלא הגאון אב"ד דסינסינטי שליט"א יושב
עמו תמיד בצוותא חדא אצל שולחן
הנשיאות דאגודת הרבנים! וזה "אחרי שהרב
זילבר מצא שם את הפסול הנורא! ואני
שואל את ידידי הרב העורך אם אין זה
נכנס בכ"ד דברים שעליהם מנדין? וא"כ
איך הרשה מכתב זה לראות אור הדפוס?

מכיון שפולמוס זה נמשך עשרות שנים, וכבר נהוג רבים וטובים קוראי הירחון התורני "הפרדס" לצרוך
קוקה קולה מבלי להתייחס להכשר על הבקבוק (אלא רק על פי מכתבים ופרסומים שונים) נוצר הרושם אצל
קוראי "הפרדס" ואצל יראים ושלמים אחרים שלא היה להם יד ורגל בנושא, שקוקה-קולה כשר מטבעו גם
בלי הכשר על הבקבוק.

אחרי מלחמת העולם השנייה חברת קוקה קולה התרחבה מאוד וכיום יש לה 33 מרכזי ייצור לתרכיז **שרק**
שלושה מהם כשרים. בשאר מרכזי הייצור התרכיז מיוצר בנוסחתו המקורית וגם הרבנות הראשית

Rabino **Raphael Hakuk Shlit"a**
Rabino chefe da BRK,
e Autor dos livros Aderet Hashabat,
Vehaya Bayom Hashishi, e
Construcao de Mikvaot

הרב **רפאל ש חקוק** שליט"א
ועד הכשרות BRK
מומחה כשרות ומקוואות
ומח"ס אדרת השבת, והיה ביום השישי ובניית
המקוה כהלכה

לישראל פרסמה מכתב בו היא מודיעה שלאחר בדיקת הנושא התרכיז הכשר אינו מגיע לשום מפעל אחר
מלבד מפעלי הביקבוק שיש להם הכשר.

היחידה הארצית
לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשרות התשל"ג - 1983
ח' אדר א תשע"ט
13/02/19
שעט 078

בס"ד

לכבוד
מר עמיחי קריגר
ממונה כשרות מוצרים בחו"ל
הרבנות הראשית לישראל

שלום רב,

הנדון: ממצאים חדשים לגבי ייצור תמצית קוקה קולה כשרה

אבקש להביא לידיעתך כי במסגרת נתונים רשמיים שהתקבלו מחברת קוקה קולה העולמית באמצעות גבי אלכסנדרה
וסולובסקה וכן לאחר התייעצות עם הרב מוטי הסופר שליט"א המשמש כנציג הרב לנדאו שליט"א אבי"ד דבני ברק
וכן הרב נחום רבינוביץ שליט"א כנציג ארגון האו"י (U.O.) המעניקים הכשר לקוקה קולה עולים הנתונים הבאים:

לצורך ייצור משקה הקוקה קולה המוגמר המשווק לצרכן בפחיות או בבקבוקים, מייצרים תרכיז קוקה קולה בסיסי.
בי"כ חב' קוקה קולה מציינת כי תרכיז בסיסי כשר מיוצר בשלושה מוקדי ייצור ברחבי העולם בלבד בהשגחת הרב
לנדאו אבי"ד ב"ב וארגון האו"י הנמצאים במפעלים הנ"ל. לדברי חב' קוקה קולה אין כל גורם כשרותי נוסף המורשה
או יכול להיכנס להשגח בשלושת מוקדים אלו על ייצור התרכיז הבסיסי הכשר.

כפי הנמסר על ידס, תרכיזי בסיס אלו מסומנים ככשרים באמצעות סמל הכשרות שלהם המופיע על גבי מיכל התרכיז
הבסיסי המשווק בגדלים שונים וזאת בכפוף ליצורים מפסי ייצור כשרים שרק הם יודעים את קודי הייצור.

לדבריהם, התרכיז הבסיסי המושגח על ידס, המסומן ככשר באמצעות ציון הכשרות שלהם, נשלח אך ורק למפעלים
שתחת כשרות המצויים בישראל, ארה"ב, קנדה ודרום אפריקה. לדבריהם אין אפשרות שתמצית בסיס של קוקה
קולה החתומה בהכשרם תימכר למפעל אחר בהיעדר חוזה מתאים.

נוכח הודעתם, אבקש שלא לאשר יותר בקשות חדשות של יובאנים המבוססות על יצורים המתקיימים בארצות
שמחוץ להגדרת היצור ונותני ההכשר הנ"ל עד לבירור הנושא. במקביל נבקש כי גופי הכשרות המוכרים על ידנו אשר
טוענים שהיו במפעל המייצר את התרכיז שבהכשר או הטוענים שעשו שימוש בתרכיז כשר הנושא את סמל האו"י /
הרב לנדאו, לשלוח לנו התייחסות בהקדם על מנת להבהיר את נסיבות מתן תעודת הכשרות למוצר זה.

בברכת התורה והארץ,
רפי וואני
מנהל היחידה לאכיפת
לאכיפת חוק איסור הונאה בכשרות

העתיקים:

הרב משה דגן שליט"א – מנכ"ל הרה"ר לישראל
מר הראל גולדברג, עו"ד – היועמ"ש לרה"ר לישראל
הרב יעקב סבג שליט"א – ראש אגף הכשרות הארצי
הרב מוטי הסופר שליט"א – לשכת הרב לנדאו אבי"ד ב"ב
הרב נחום רבינוביץ שליט"א – ארגון האו"י

הרה"ר לישראל, בית אקה, אהליאב 5, ירושלים, ת.ד. 36016 מיקוד 9446778, טל': 02-5313187/63, פקס: 02-5313169
Beit Aka, 5 Aholiav St. Jerusalem P.O.B. 36016 Tel. 02-5313187/63 Fax. 02-5313169

CERTIFICADORA KASHER BRK - BRASIL KOSHER

Avenida Paulista 1471 Sala 511, Bela Vista

CEP 01311-927 São Paulo, Brasil

www.brkosher.com.br

info@brkosher.com.br

פרסום זה מצטרף כמובן למה שכבר פרסם הגרמי"ל לנדאו ז"ל בחייו שמשקה הקוקה קולה **חייב הכשר**
ושכל מי שאומר אחרת אינו בקיא בתהליכי הייצור.

משה יהודא ליב לנדא
בן הרב הגה"ח מוהר"ר יעקב זלל"ה
רב אב"ד דבני-ברק

ב"ה, חודש הרחמים והסליחות תשע"ח

להסיר מכשול

מצער מאד לראות, אשר מביאים לארץ משקה "קוקה קולה"
בפחיות ובבקבוקים מתוצרת הרשות הפלסטינית ומאירופה
ומכשילים את הציבור.

המשקה צריך השגחה והכשר!

מי שאינו בסוד הייצור, יכול לומר השערות וסברות.
אלו שיש עליהם חותמת שלי, מיוצרים במחלקה מיוחדת,
בנוכחות משגיחים שלי 24 שעות, וממולאים בהשגחה כאן
בעירנו בני ברק, ע"י "החברה המרכזית למשקאות קלים בע"מ".
והשי"ת יצילנו ממכשול ויחדש עלינו שנה טובה ומתוקה.

משה יהודא ליב לנדא
רב אב"ד דבני ברק

הבעיה הכשרותית

לפי מה שניתן להבין מן הפיתרון במכתב של הרב גפן ז"ל כמו גם ממכתב שפרסם אב"ד סינסינעטי הרב
זילבר נראה שהבעיה המהותית בקוקה קולה היא השימוש ב**גליצרין מן החי** שאכן עשוי משירי נבלות
וטרפות.

כמו כן, ביום י"ד אייר תשפ"ה דיברתי עם הרב י. דישי שליט"א ועם הרב י.ד. הורוביץ שליט"א כאן בס.
פאולא בביהכנ"ס עץ חיים ושם אמר לי הרב דישי שליט"א שלפני שנים כאשר ביקר הרב מ.א. אילאוויטש
שליט"א במפעל אחד לייצור גליצרין בברזיל ביחד עם הרב ואלט (שהיה אז הרב הראשי של ס. פאולא)

CERTIFICADORA KASHER BRK - BRASIL KOSHER

Avenida Paulista 1471 Sala 511, Bela Vista

CEP 01311-927 São Paulo, Brasil

www.brkosher.com.br

info@brkosher.com.br

הרב **רפאל ש חקוק** שליט"א
ועד הכשרות BRK
מומחה כשרות ומקוואות
ומח"ס אדרת השבת, והיה ביום השישי ובניית
המקוה כהלכה

כל זה עולים בקנה אחד הן עם ממצאיו של הרב גפן ז"ל וכן עם מכתבו של הרב זילבר מסינסינעטי **23** **שניים** לאחר בדיקתו של הרב גפן, וכן עם מה שאמר לי הרב מוריסון מה-OU שכדי לעשות 'קוקה-קולה' כשר בברזיל צריך להשקיע מיליונים רבים.

[illegible]

info@brkosher.com.br

בעיית כשרות נוספת היא **בעיית הכשרות לפסח**. בקוקה-קולה יש אלכוהול בכמות קטנה שבמקור יוצר מדגנים (ה"אניגרון" בתשובתו של הרב גפן). אבל למרות שבנוסחה הכשרה הסכימה חברת קוקה-קולה להחליף את האלכוהול הזה באלכוהול שמופק מקני סוכר **הם עשו זאת רק בתמציות הכשרות** שכן בתמצית המיוצרת עבור מדינות אירופה עדיין יש מרכיב המופק מדגנים – הלא הוא הקרמל, וכפי שמעיד הרב י. לנדא בעצמו – שבהכנת התמצית הכשרה לפסח זהו אחד המרכיבים שיש לו אישור להחליף (מצורף כנספח 2).

כמו"כ, לפני כ-20 שנה נקלעתי לפונדק אחד גם עובד חברת קוקה-קולה באירופה ושאלתי אותו לגבי השמועה המוזרה שקוקה-קולה מכיל יין נסך והוא אמר לי שאכן מקור האלכוהול משתמשים בו באירופה הוא מענבים ובזמנו גם חברת קוקה-קולה בעצמה אימתה לי פרט זה שהם משתמשים באלכוהול טבעי, אך כיום, לאחר הרפתקי דעוד, המחשב עליו היה התיעוד נגנב ולכן אינני יכול להוכיח את הדברים בצורה חותכת, אבל אני מוסיף פרט זה רק כדי לפקוח את עיני הקורא ולראות כמה מורכב הנושא, ולמרות שאנשים חושבים שיש נוסחה אחידה לקוקה-קולה ולכן דינה שוה בכל העולם אין לסברה זו כל אחיזה במציאות ההלכתית, כי אמנם אולי **שמות** המרכיבים אכן זהים אבל בודאי ובודאי לא מקורות ההפקה שלהם ואין לי אלא לצטט את דברי הגרמ"ל לנדא ז"ל ש"מי שאינו בסוד היצור יכול לומר השערות וסברות – **המשקה צריך השגחה והכשר**".

בעיית הגליצרין

גליצרין (Glycerin או Glycerol) הוא נוזל שקוף, סמיך ודביק, בעל טעם מתוק, הנמצא בשימוש רחב בתעשיית המזון, הקוסמטיקה והתרופות. הוא סופח לחות מהאוויר, ולכן משמש כחומר לשמירה על טריות, כמסמך, מייצב, ממס ונשא לטעמים וצבעי מאכל, וגם כממתיק חלופי במוצרים דלי סוכר. תכונותיו – דביקות גבוהה, יציבות ובטיחות – הופכות אותו לרכיב אידיאלי לשיפור מרקם, עמידות ואחידות במגוון מוצרים, ממאפים ועד תוספי תזונה נוזליים.

הגליצרין מופק משלושה מקורות עיקריים: שמנים צמחיים (כמו סויה ודקל), שומנים מהחי, או באופן סינתטי מנגזרות נפט. הזול והזמין ביותר בתעשיית המזון הוא הגליצרין הצמחי בדרגת מזון (Food Grade), שמתקבל כתוצר לוואי של תעשיית הביו-דיזל או ייצור סבון. לאחר טיהורו, הוא מתאים לשימוש במזון, שומר על איכות גבוהה, ונחשב בטוח לשימוש על פי תקני FDA וגופים בינלאומיים נוספים.

הבעייתיות ההלכתית

לית מאן דפליג שמשקה הקוקה-קולה מכיל גליצרין (ה"מוריס" בתשובתו של הרב גפן ז"ל). בהנחה שאכן מעורב בקוקה-קולה גליצרין המופק מן החי, הרי שבעירוב הגליצרין במשקה הקוקה-קולה יש כמה נקודות בעייתיות

CERTIFICADORA KASHER BRK - BRASIL KOSHER

Avenida Paulista 1471 Sala 511, Bela Vista

CEP 01311-927 São Paulo, Brasil

www.brkosher.com.br

info@brkosher.com.br

- כפי שמציין הרב גפן ז"ל בתשובתו, עצם עירוב הגליצריין האסור באופן קבוע במשקה מעיד על הנחיצות שלו במשקה והופך אותו ל"דבר שעיקרו כך" (כלשון הרשב"א) או "מעמיד", וידוע הדבר ש"מעמיד" אסור אינו בטל כפי שנפסק בשו"ע יו"ד פ"ז סי"א וכן הסכים הרמ"א שם².
- בעיה נוספת שקיימת היא שהגליצריין הוא חומר מתוק וכימאים מחברת קוקה-קולה העידו שבקוקה-קולה מודדים את מתיקות הגליצריין כחלק מן הממתיק של המשקה עצמו (כלומר הם שמים פחות חומר ממתיק בהתחשב במתיקות הגליצריין), ולכן חוץ מ"מעמיד" הוא הופך להיות גם "נותן טעם" שבזה בודאי אינו בטל³.

אמנם לפי דברים אלו היה נראה שהפיתרון הפשוט הוא ידיעה שהגליצריין המעורב בקוקה-קולה הוא גליצריין צמחי אבל בפועל פיתרון זה אינו פשוט ליישום מכמה סיבות:

- א. טרם כל דבר, למרות שבברזיל המקור המצוי ביותר להפקת גליצריין לתעשיית המזון הוא גליצריין משמנים צמחיים, ברור שחברת קוקה-קולה השתמשה, וכנראה שעדיין משתמשת בגליצריין המופק מנו"ט (כפי שמשתמע הן מדבריו של הרב מוריסון והן משיחות עם הרב לנדא), ולכן קיים חשש סביר שקוקה-קולה בברזיל עדיין משתמשים בגליצריין המופק מן החי (מנו"ט) – זאת גם על פי מה שסיפר לי הרב דישי שליט"א – עד שנדע אחרת.
- ב. גם אם נדע שמקור הגליצין אינו מן החי, הרי שכדי שנוכל להכריז על קוקה-קולה ככשר ממש, צריכים אנו לדעת גם מה המפעל המייצר את הגליצריין – משום שיש מפעלים שעוסקים בהפקת גליצריין מן החי במקביל להפקת הגליצריין מן הצומח, והיות ולאחר הפקת הגליצריין – מבחינתם מדובר בחומר חדש וניטרלי, אין תמיד הקפדה על הפרדה במתקני העיבוד והאיחסון של הגליצריין כמו גם במיכליות להובלת הגליצריין, והיות והגליצריין הוא צמיגי ודביק מאוד קשה מאוד לנקות את המתקנים והמיכליות משאריות הגליצריין המופק מן החי אם לא על ידי ניקיון יסודי מיוחד. פרט זה ביררתי גם אצל מומחים וכן אצל משגיחי כשרות שעובדים במפעלים שעובדים עם גליצריין, וזו גם אחת מן הנקודות שעלתה בשיחתי עם הרב יוסף לנדאו מלונדון בענין השינויים הדרושים עבור ייצור התרכיז הכשר.
- ג. ללא ידיעה ברורה אודות מקור הגליצריין – ה'היתר' לשתות קוקה-קולה בברזיל הוא או להסתמך על השערות, או להסתמך על ערימת היתרים של ביטול איסור לכתחילה על ידי גוי באופן קבוע לצורך מסחר (בהנחה שהגליצריין אינו 'מעמיד'), שאמנם יש לגביו דעות לכאן ולכאן, אבל בודאי שמוצר כזה רחוק מלעמוד ברמת כשרות "למהדרין" ורמת הכשרות שלו אף פחותה מרמת כשרות

² אמנם יש שרצו לטעון שהגליצריין אינו "מעמיד" שאין להשוותו לדין המעמיד המבואר בס' פ"ז וסמכו דבריהם על מה שהביאו הט"ז והש"ך שם בנדון זוז"ג אבל במחילה מכבודם, לא קרב זה אל זה משום שבתעשיית המזון גליצריין הוא חלק ממשפחת ה-אימולספיירים – חומרים מייצבים – שאך ורק נוכחותם בתערובת גורמת למרכיבים כמו שומנים ומים להתערב בצורה אחידה ומבלי שייפרדו, ולכן בודאי שלמרות שכמות הגליצריין קטנה מאוד (פחות מא' בס') פעולתה הייחודית רבה ומשמעותית ולכן גם הרב גפן ז"ל בתשובתו לא ראה כל להחשיב את הגליצריין ל"בטל".

³ למרות שיש שהעלו סברא שהגם שהגליצריין עולה לחשבון המתיקות, אבל מכיון שהוא לא הממתיק היחיד הרי שמחשבי' ליה לזוז"ג ולא כנו"ט יחיד, אבל בהתחשב בעובדה שענין המתיקות מצטרף לענין ה"מעמיד", הרי שרק נעשה קשה יותר להחשיבו ל"בטל"

של כל מוצר ברמת מה שנקרא כאן בברזיל AMARELO משום שלפחות ב-LKB יש משהו שידוע מה נעשה ושאלכן יש בסיס הלכתי לקולות וההיתרים וכאן הכל מסתמך על השערות וסברות. גם אם נבקר פעם אחת במפעל לייצור תרכיז מסויים של חברת קוקה-קולה ונגלה שהם משתמשים במרכיבים כשרים, הרי שחברת קוקה-קולה אינה מתחייבת שלא להחליף את הספקים של המרכיבים על פי נוחותה או זמינות המרכיבים וכו'.

פיתרון לכאורה

לכאורה, היה אפשר אולי לברר האם הקוקה-קולה מכיל גליצרין מן החי על ידי שהיינו לוקחים דגימה מן המשקה למעבדה ומבקשים לברר האם יש בו חומר שמקורו מן החי. **לא שיכולנו לתת הכשר על סמך זה** אבל לפחות לפתור את בעיית הכשרות – אולי – הגדולה ביותר.

אלא שמבחינה מעשית פיתרון זה הוא בגדר בלתי אפשרי מכיון שגליצרין (גליצרול) הוא חומר עם מבנה מולקולרי זהה ($C_3H_8O_3$) – בין אם הופק משמנים צמחיים, שומנים מהחי, או מקור סינתטי. לאחר תהליך טיהור (למשל לדרגת USP או Food Grade), הגליצרין הוא זהה מבחינה כימית, ולכן בדיקות רגילות כמו כרומטוגרפיה או ספקטרוסקופיה לא יכולות להבדיל בין המקורות.

לכן למעשה **לא ניתן לזהות את מקור הגליצרין** במשקה מוכן באמצעות בדיקות מעבדה רגילות בברזיל (או בעולם). הדרך היחידה לדעת היא דרך תיעוד מסודר של שרשרת האספקה או לכל הפחות הצהרה מחייבת מהיצרן שמקור הגליצרין איתו הוא משתמש הוא אך ורק מן הצומח.

היוצא מן האמור לעיל:

- פשוט וברור שאחד המרכיבים במשקה הקוקה-קולה הוא גליצרין
- ידוע מתשובתו של הרב גפן **שבדאי** שחברת קוקה-קולה השתמשה בגליצרין **טרף** מן החי במשקאות שלה ולכן אין להניח שחברת קוקה-קולה משתמשים רק בגליצרין צמחי. דבר זה עולה גם בקנה אחד ממה ששמע הרב לנדא בברזיל במפעל לייצור גליצרין.
- הדרך היחידה אולי לפתור את "חידת" הגליצרין בקוקה-קולה היא רק הצהרה מחייבת מהיצרן **אבל אין זה בגדר הכשר** אלא בגדר "הנח להם לישראל", ובודאי שאפילו בכה"ג 'כשרות' של משקה הקוקה-קולה בברזיל היא פחות ממה שקוראים BDK AMARELO או בשמו הנכון LKB משום שלפחות בארגון ה-BDK יש משהו שבדק וידוע מה הוא מאשר, משא"כ כאן רק סומכים על הצהרת יצרן שבאמת 'אין אתה יכול להכחיש'.
- גם לאחר כל זאת, אולי מצאנו ארוכה ומרפא לגליצרין, אבל עדיין אין לנו כל ודאות לגבי חומרים אחרים המשמשים במשקה כגון חומרי צבע וטעמים אחרים וכד'.
- **ובודאי שכל זאת רק לימות השנה** – אבל לגבי פסח אין שום דרך בעולם להחליט שהמשקה כשר, אחר שידוע לנו שהם משתמשים בדגנים, וגם באירופה משתמשים עד היום בדגנים (ראה

CERTIFICADORA KASHER BRK - BRASIL KOSHER

Avenida Paulista 1471 Sala 511, Bela Vista

CEP 01311-927 São Paulo, Brasil

www.brkosher.com.br

info@brkosher.com.br

Rabino **Raphael Hakuk Shlit"á**
Rabino chefe da BRK,
e Autor dos livros Aderet Hashabat,
Vehaya Bayom Hashishi, e
Construcao de Mikvaot

הרב **רפאל ש חקוק** שליט"א
ועד הכשרות BRK
מומחה כשרות ומקוואות
ומח"ס אדרת השבת, והיה ביום השישי ובניית
המקוה כהלכה

הודעת הרב יוסף לנדא לגבי הקרמל המופק מחיטה) **אי אפשר בשום פנים** "להכשיר" את המשקה ללא ידיעה ובדיקה בחורים ובסדקים ובהשגחה שחומרים אלו אינם והכלים הוכשרו כדבעי.

ואני לא באתי להורות הלכה בפני רבני העיר שבוודאי גדולים ממני, אלא להיות 'שליח עושה שליחותו' ו"לגלות כל תעלומות" וכפי שביקשו ממני אח"כ גם מרבני העיר שליט"א. אך דעתי אומר, שמסקנת הדברים היא שבוודאי שמשקה זה ש'הורתו' שלא בקדושה' אינו ראוי לעלות על שולחן מלכים – מאן מלכי רבנן כאן בברזיל, ואף לא להיכנס לבתי כנסת ומוסדות אשר מקפידים שכל מה שמוגש בהם אינו פחות מדרגת BDK VERDE ללא הכשר מסודר ופיקוח כדבעי, ופשוט וברור שאין להתיר משקה זה לפסח ללא הכשר ופיקוח מסודרים, **ואין להסתמך** על סיפורים ומעשיות ממומחים ורבנים ממדינות אחרות אחרי שהוכח מעבר לכל ספק שאין ראוי מקום אחד כראי מקום אחר ואין איתנו מי שבאמת יודע מה שנעשה באין העין רואה מלבד משגיח נאמן ויר"ש, וה' לא ימנע טוב להולכים בתמים.

CERTIFICADORA KASHER BRK - BRASIL KOSHER

Avenida Paulista 1471 Sala 511, Bela Vista

CEP 01311-927 São Paulo, Brasil

www.brkosher.com.br

info@brkosher.com.br

נספח א

לכבוד תלמידי וידידי הרב יוסף אליהו טליס שיח'.

במענה לשאלתך ובקשתך ממני לברר מצב הכשרות של משקה ה'קוקה קולה' בברזיל הנה אציע בפניך את אשר העליתי ואשתדל לדייק מאוד בדברי כיון שהם דברים הנוגעים לרבים וה' יצילני משגיאות וטעויות.

ראשית ביום י"ט אדר תשפ"ה התקשרתי לרב יוסף לנדא שליט"א (הבן של הרב לנדא זצ"ל – שהיה לכאורה רב קונצרן קוקה-קולה) שהוא גם זה שהולך בעצמו למפעל לייצור התרכיז באירופה ומייצר את התרכיז הכשר עבור הקוקה-קולה הנמכרת בהשגחת הרב יצחק אייזיק לנדא (אחיו) בישראל.

שאלתי אותו אודות כשרות משקה הקוקה-קולה בברזיל והוא אמר לי שבודאי אין כל השגחה על המפעל. כאשר שאלתי האם המשקה לפחות 'בחזקת כשר' הוא ענה לי שאין שלו שום ידיעה אודות מה שקורה במפעל הקוקה-קולה בברזיל כך שהוא לא יכול לומר לי על הכשרות, אבל בודאי שאין שם שום השגחה. אמרתי לו שאני מתקשר בשליחות קהילת 'בית יעקב' ספרא בברזיל ואם צריך לשלם לבא לבדוק, מוכנים לשלם. הוא תמה על ההצעה שלי ואמר לי שאין להם שום קשר לברזיל אלא רק לאירופה וכשהתקשתי אם אין שום דרך לדעת מה קורה אז הוא אמר לי שאם יש מישהו שידע להגיד לי דרך זה הרב מוריסון מה OU שהוא ממונה על הענין של קוקה קולה באמריקה מטעם ה OU.

ביום ו' כ"ז ניסן תשפ"ה הצלחתי להגיע לרב מוריסון ולדבר איתו – יהודי מבוגר ובעל הרבה ידע. שאלתי אותו אודות כשרות משקה הקוקה קולה בברזיל והוא ענה לי שאין שום השגחה על הקוקה-קולה המיוצרת בברזיל. אמרתי לו שיש רב מסויים בברזיל שטוען שרב מסויים בארגנטינה שידוע אודות מה שהולך במפעל ולדידו זה כשר (מחמת כבודם של הרבנים, אני מעדיף להשמיט את שמם, אם צריך ואוכל לומר בע"פ) והוא אמר לי – בא נעזוב את מה שאומרים, אני יודע מה אומרים. אין אף אחד שידוע שום דבר על כל מה שקוקה קולה מייצרת בדרום אמריקה – בידיעה ברורה.

חזרתי ושאלתי אותו האם הוא יכול להגיד לי האם אפשר לסמוך שזה כשר – והוא ענת בתקיפות – אמרתי לך – אין לזה השגחה! חזרתי ושאלתי כתם – אבל אולי לפחות לא ברמת "מהדרין". יש כן בעלי בתים שצורכים הכשרים קלים שמקילים בתערובות וכו', ואולי לפחות להם זה יהיה מותר. הוא היה המום מהשאלה שלי וחזר ואמר "אני כבר אמרתי לך שאין שום השגחה". חזרתי והתעקשתי – אולי זה לא מהדרין, אבל אולי רבנות? והוא ענה 'אני לא מבין אותך. רבנות זה השגחה, אמרתי לך שאין השגחה! הוא המשיך – אני לא מבין – אם זה היה כל מוצר אחר – מישהו היה אוכל אם אומרים לו בפירוש שאין הכשר!?

ואז שאלתי אותו אז איך בכל אופן יכול להיות כשר? ואז הוא אמר לי "בשבילך לא יעשו כשר". אמרתי לו שאני יודע, אבל זה לא רק אני הקטן, אלא אני מדבר ברשות מקהילת 'ספרא' והם מוכנים להשקיע כסף אם צריך כדי לפחות לברר את המצב לדעת שזה לפחות רבנות.

הוא צחק ואמר לי – אני חושב שבברזיל – גם ספרא לא יעזור. כדי שקוקה-קולה יהיה כשר בברזיל צריך להשקיע מיליונים, ולא כמה מיליונים אלא "מיליונים רבים. רבים מאוד", ולקוקה-קולה ודאי שאין עניין להשקיע את זה בדרום אמריקה וכנראה שגם ספרא לא ירצו להשקיע כל כך הרבה מיליונים רק בשביל כמות קטנה מאוד של יהודים שמחפשים קוקה-קולה כשר....

אני התעקשתי ואמרתי לו שאולי נשכנע את ספרא לעשות משהו – עם מי צריך לדבר? ואז הוא אמר לי "אני אגלה לך סוד. קוקה-קולה בעצמם לא יעשו. אמרתי לך, אין להם שום ענין. אם מישהו יכול לעשות

לחץ על קוקה קולה זה – יש הרבה חברות ביקבוק בברזיל. אם הלחץ יבא מאחד מחברות הביקבוק והם יוכיחו שהם מוכנים להשקיע את כל המיליונים בשביל שיהיה קוקה קולה כשר, הם כבר ידעו עם מי לדבר בקוקה-קולה, ואז אם קוקה-קולה ישתכנעו שמפעל הביקבוק באמת מוכן להשקיע הם יעבירו את הבקשה להנהלה הראשית של הקוקה-קולה שמטפלת בכשר שנמצא באטלנטה, ואז הם ידעו ליצור קשר איתנו (ה OU) ואז כבר נדע ביחד איתם מה לעשות. זה הדבר היחיד.

אני חזרתי ושאלתי אותו – אז להמשיך להתעקש לא להמשיך קוקה-קולה, או לעזוב כמו שזה? אז הוא אמר לי "אתה מנסה להוציא לי מילים מהפה... אתה יודע שאני לא יכול להגיד את מה שאתה רוצה, אבל כבר אמרתי לך שאין השגחה והסברתי לך מה הכוונה שאין השגחה. בבקשה אל תמשיך לנסות להוציא לי מילים מהפה יותר".

אח"כ שאלתי אותו בענין הספרייט בברזיל - שלפני יותר מ-20 שנה הרב לנדא האבא אמר לי שאפשר לשתות ספרייט אבל לפני זמן הרב לנדא (הבן) הוציא הודעה שהם שינו את החומצה הסיטרית לחומצה טרטריט, אבל שמתי לב שעד היום על הפחיות של הספרייט מופיע חומצה סיטרית. האם אפשר לסמוך על זה? אז הוא ענה לי שרק באירופה החליפו את החומצה, ואז שאלתי אותו – "ואת הספרייט אפשר לשתות "בחזקת"? ואז הוא אמר לי "תראה – בספרייט אין אפילו חצי מהבעיות שיש בקוקה-קולה. אתה יודע ומבין. הספרייט זה סיפור אחר.

ואז שאלתי אותו שגם באותו זמן לפני יותר מ-20 שנה הרב לנדא האבא גם אמר שאפשר לשתות פנטה תפוזים והאם אני יכול לסמוך גם על זה? כאן הוא חשב לרגע לפני שהוא ענה ואז הוא אמר לי – "פנטה תפוזים יש אולי 20. בכל מדינה זה משהו שונה לחלוטין. למרות שבסוף זה אותו הטעם, אבל בכל מדינה זה משהו אחר", ואז שאלתי אותו על ברזיל והוא אמר שמכיון שאין השגחה על מה שהולך בברזיל הוא לא יודע להגיד לי. הוא רק יודע שזה בודאי לא אותם מרכיבים של אירופה ולכן הוא לא ממליץ כי כל מדינה זה מרכיבים אחרים.

בברכת התורה

רפאל ש. חקוק

במיום ספרי חפץ אני להביא דברים אחדים כעין מילואים למכתבי הגלוי אשר שלחתי לפני ירחים אחדים להרבנים דארצות הברית באמריקא וקאנאדא אודות משקה ה"קאקא-קאלא" ויען כי במכתבי הנ"ל לא היה באפשרי לבאר הדברים היטב ולתת לפני הקורא כל צדדי ההיתר ואיסור של המשקה הנ"ל כי אין מקום לזה במכתב, לכן גמרתי בדעתי שעתה כאשר הודות לאל זכיתי להוציא לאור ספרי החדש "קרני ההוד" ויש לי הזדמנות טובה לפרסם ברבים ולבאר כל הדברים הנוגעים לשקלא ומריא של יסודי איסור והיתר מהמשקה הנ"ל ולהעלותם בדפוס בתור תשובה לכל אשר שאלו אותי בענין זה ויתבררו ויתלבנו הדברים והרבנים וכל המתעניינים במשקה ה"קאקא-קאלא" ידעו בבירור אל נכון כל מה שנוגע למשקה ה"קאקא-קאלא" אחרי אשר יראו התשובה אשר אביא להלן בספרי זה.

תשובה בדבר משקה ה"קאקא-קאלא"

נשאלתי אודות המשקה הידועה בשם "קאקא-קאלא" הנעשה פה בעירנו אמלאנמא, גא. אם המשקה הנ"ל כשרה לשתות בכל השנה וגם בפסח. המשקה הזאת אחרי דרישה וחקירה בבית החרושת פה בעירנו נודע לי שהמשקה נעשית מתערובות שרפי צמחים שונים הידועים רק להם ועוד איזה תערובות מיני נוזלים שונים אשר האחד מהם אכנה בשם "מורים" והשני אכנה בשם "אניגרון". ה"מורים" הזה הוא מין שומן נוזלי שנעשה מחלב ומבשר ושומן של בעלי חיים טמאות ונבלות ומוכן ממילא שה"מורים" הזה הוא דבר שאסור באכילה ושתיה. ולפי דברי בעלי בית החרושת של המשקה הנ"ל, התערובות של ה"מורים" בהמשקה הוא במדה קטנה מאד כמו חלק אחד מאלף וכן העיד לפני כעמיקער אחד הממונה מהמלוכה פה שנתתי לו שיבחין המשקה הנ"ל ואמר לי שמצא כי רק חלק אחד מאלף מכל התערובות נמצא שם בה"מורים" הזה.

ולכאורה היה נראה דאין שום שאלה בזה והוא דבר פשוט דמותר
 לשתות המשקה הנ"ל דהא קימא לן כל האיסורים מין בשאינו מינו
 בטל בששים ובפרט באלף ובוודאי דה"מורים" האסור מתבטל באלף
 בכל התערובות. אבל באמת אין הדבר פשוט כל כך ויש לדון בזה
 הרבה כאשר אביא להלן ומה גם לענין פסח עוד נוסף חשש אחר יען
 שמערבין גם כן ה"אניגרון" כאשר הבאתי למעלה וה"אניגרון" הזה
 הוא מין חומר נוזלי הנעשה מגרעיני דגן והוא חמץ גמור ואף שמערבין
 מה"אניגרון" הזה במדה מועטת מאד אבל גבי חמץ בפסח האיסור
 הוא במשהו ובוודאי דאין להתיר לשתות המשקה הזאת בפסח וגם בכל
 ימות השנה קשה מאד להתיר המשקה ואף דאין בהתערובות רק חלק
 אחד מאלף מה"מורים" האסור. דראיתי בבית יוסף על הטור יורה
 דעה סימן קל"ד בסופו מביא תשובת הרשב"א וזה לשונו שם
 ובתשובה אחרת כתב ברופאים שאמרתי ראיתי שערוריה שנותנים
 לחולים אותם המשקים הנעשים ביד גוים מחומץ שלהם ודבש או פנג
 ולא ידעתי להם מקום שיסמוכו בו שאם מפני שנתרב החומץ עם
 הדבש ובטל במיעוטו זה אינו שהרי עיקרו כך וכל שעיקרו כך אינו
 בטל כענין ד' מיני מדינה וכל שכן באיסור יי"נ ואפילו בסתם יינן
 בכבשים לתת לתוכם יין שאסרו אף על פי שאין טעם האיסור ניכר
 בהם אלא כל הדברים הנעשים על ידי שרגילין לתת לתוכן שום דבר
 איסור אין אותו דבר האיסור מתבטל במיעוטו להתירא ואעפ"י שאלו
 נתערב כן על ידי ישראל היה בטל כגבינה של גויים למ"ד שאסרו
 מפני שמעמידין אותה בעור קיבה ואף על פי שאין בו טעם בשר,
 דבשר בחלב בנותן טעם אלא שכל שאסרו להתרחק מהם בכל ענין
 אסרו, וכן דעת הראב"ד והוא הישר שבטעמים שנאמרו בדברים
 אלו ואעפ"י שאפילו ודאי יינם שנתערב בשאינו מינו ובידינו או אפילו
 תחת ידם בטל ברובא לפי שזה דרך המקרה וכל שנתערב דרך מקרה
 לא החמירו בו עד שיהא נותן טעם אבל כל שדעתו לעשות כן אסרו
 ואיננו בטל במיעוטו כמו שאסרו בכבשים שדרכם לתת לתוכן יין
 וכגבינה, עד כאן מה שנצרך לנו לענין זה.

והשתא לפי דברי הרשב"א והראב"ד האלו פשיטא דאסור לכל
 ישראל לשתות המקשה הנ"ל דהא בהנידון שלפנינו במשקה ה"קא-

קא-קאלא" התערובות של איסור אינה דרך מקרה אך כן הוא הדרך לתקן המשקה וכן הם עושים תמיד והוא דבר שעיקרו כך שנותנים ה"מורים" האסור תמיד בכל יום לא דרך מקרה ובכחאי גונא האיסור אינו בטל לעולם. וראיתי גם כן בספר "עצי לבונה" להגאון רי"ל צירעלסאן שליט"א חלק יורה דעה ס' מ"ג, מביא בשם השדי חמד אסיפת דינים מערכת חלב אות ט' שהביא בשם התשב"ץ דהיכא דהנכרי עושה כן תדיר וזה אומנתו דיש להחמיר לכתחילה וזהו גם כן כדברי הרשב"א והראב"ד, ונמצא דלשיטת הפוסקים הראשונים האלו בודאי אין היתר לשתות המשקה "קאקא-קאלא" ואף שהנוב"י בתשובותיו מהדורא תנינא סימן נ"ו ונ"ז הביא מגדולי הראשונים שחולקין על הרשב"א והראב"ד ולית להו הך סברא אבל מי יוכל להכריע בין הרים גדולים כאלה ולדחות הדעות של הרשב"א והראב"ד והתשב"ץ.

ובעבור זה קשה מאד להתיר לשתות המשקה הנ"ל בכל ימות השנה ומכל שכן בפסח שמערבין ה"אניגרון" של חמץ דאסור במשהו דודאי אסור לשתות המשקה הזאת בפסח.

אבל כאשר כבר נתפשט המשקה הנ"ל בכל מדינתנו ובקאנאדא ואי אפשר היה להפרישם מהמשקה הזאת ולכן השתדלתי למצא איזה היתר להתיר המשקה הנ"ל ובעזר השי"ת מצאתי היתר נכון ואמתי, שאין בו שום חשש ונדנוד של איזה תערובות איסור כלל כי כאשר נודע לי מהמומחים הבקיאים העוסקים בחכמת ההרכבה והפרדה (חעמיא בלע"ז), דה"מורים" הזה יוכלו לתקן גם משומן של צמחי אדמה כמו קאקא נאטס ושמן של זרעוני קאטאן ושאר צמחים ופשוט הדבר כי ה"מורים" הנעשה מצמחי אדמה כשר לשתות ואם יערבו ה"מורים" הנעשה מצמחי אדמה יהיה היתר גמור בלא שום תערובות איסור כלל אף במשהו וכן האיסור חמץ בפסח יוכלו לתקן גם כן שיערבו "אניגרון" שלא נעשה על ידי חמץ מגרעיני דגן אך ב"אניג-רון" הנעשה מפירות או קנים של צוקער שאין שם חשש תערובות חמץ אף במשהו. ועל פי עצתי התחילו להשתמש בבית החרושת הנ"ל רק ב"מורים" שנעשה ונתקן משומן של צמחי אדמה וכן ה"אניגרון"

אשר ישתמשו בה "קאקא-קאלא" לחג הפסח יקחו רק "אניגרון" הכשר לפסח שנעשה מקנים של צוקער. ולכן עתה יוכלו להנות ולשתות מהמשקה "קאקא-קאלא" אף המהדרין ביותר בכל ימות השנה וגם בחג הפסח ואודה להש"ית כי עלתה בידי לתקן תקון גדול כזה ולזכות את הרבים להצילם מלהכשל באיסור תערובות של חלב החמור בעונש כרת ח"ו ומאיסור חמץ בפסח ונתקיים הדבר עתה "עד שתאכלנו באיסור תאכלנו בהיתר".

אוצר החכמה

אוצר החכמה

לחברת קוקה קולה יש בעולם 23 מפעלים
ליצור תמצית. 2 מהם האחראים
ומספקים תמצית לרוב המפעלים
באירופה, נמצאים באירלנד.

באחד מהם נעשה כל שנה בחודש חשון
יצור לפסח עבור אה"ק לאחר הכשרה
כדין.

כל שאר המפעלים בעולם הנושאים שלט
קוקה קולה (מלבד 23 הנ"ל), הם רק
מפעלים מאושרים לעירוב מים וסוכר (או
תחליף סוכר) בתמצית ומילוי בבקבוקים.
אין למפעלים אלו כל ידיעה על התמצית
שהם מקבלים מוכן, מה היא מכילה וכו'
מלבד הוראות ברורות איך להשתמש
בתמצית למילוי.

אל המפעל באירלנד המייצר כשר בחדר
המיוחד לכך, אין כניסה לארגון כשרות
כלשהוא, מלבד כשרות הרב לנדא וארגון
ה OU, העובדים יחד עבור היצור לאה"ק.

אין יצור כשר נוסף במפעל והתמצית
המיוצרת עבור אה"ק היא אך ורק עבור
אה"ק.

זאת ועוד, אין זה סוד שבמוצר קוקה קולה
יש קרמל. אינפורמציה זו מופיעה על כל
תווית.

הקרמל עבור קוקה קולה רגיל באירופה
מיוצר בדרך כלל מחיטה!

רק עבור אה"ק לימות השנה הוא מתירס
כדי שלא להכניס חמץ בכל ימות השנה
ולפסח הוא מסוכר וההכשרה היא
מקטניות לפסח ולא מחמץ לפסח.

ובכן, מבלי לפגוע באף אחד הנה העובדות
בשטח וכל אחד יסיק את המסקנות
בעצמו.

בהצלחה ופסח כשר ושמח

תשובה שכתב עכשיו הרב יוסף לנדא
בקבוצה בחו"ל